

ds. J. de Bruin, preek over Zondag 43 van de Heidelbergse Catechismus, gehouden in de Jeruzalemkerk (Chr. Geref. Kerk) te Rotterdam-Kralingen op zondag 6 oktober 2024.

Votum en groet

Zingen: Psalm 25:2 en 10:

Vers 2

HEER', ai, maak mij Uwe wegen,
Door Uw woord en Geest, bekend;
Leer mij, hoe die zijn gelegen,
En waarheen G' Uw treden wendt;
Leid mij in Uw waarheid; leer
Ijv'rig mij Uw wet betrachten;
Want Gij zijt mijn heil, o Heer'!
'k Blijf U al den dag verwachten.

Vers 10

Hoed mijn ziel, en red z' uit noden;
Maak mij niet beschaamd, o HEER'!
Want ik kom tot U gevloeden;
Laat d' oprechtheid meer en meer,
Met de vroomheid, mij behoên;
'k Wacht op U in mijn ellenden.
Laat Uw hand in tegenspoên
Israël verlossing zenden.

Schriftlezing: Jesaja 6:1-7:

1 In het jaar toen de koning Uzzia stierf, zo zag ik den Heere zittende op een hogen en verheven troon, en Zijn zomen vervullende den tempel.
2 De serafs stonden boven Hem; een iegelijk had zes vleugelen: met twee bedekte ieder zijn aangezicht en met twee bedekte hij zijn voeten en met twee vloog hij.
3 En de een riep tot den ander en zeide: Heilig, heilig, heilig is de HEERE der heirscharen; de ganse aarde is van Zijn heerlijkheid vol.
4 Zodat de posten der dorpels zich bewogen van de stem des roependen; en het huis werd vervuld met rook.
5 Toen zeide ik: Wee mij, want ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben, en ik woon in het midden van een volk dat onrein van lippen is; want mijn ogen hebben den Koning, den HEERE der heirscharen, gezien.
6 Maar een van de serafs vloog tot mij, en had een gloeiende kool in zijn hand, die hij met de tang van het altaar genomen had;
7 En hij roerde mijn mond daarmede aan en zeide: Zie, deze heeft uw lippen aangeroerd; also is uw misdaad van u geweken en uw zonde is verzoend.

Zingen: Psalm 65:2:

Een stroom van ongerechtigheden
Had d' overhand op mij;
Maar ons weerspannig overtreden

Verzoent en zuivert Gij.
Welzalig dien Gij hebt verkoren,
Dien G' uit al 't aards gedruis
Doet naad'ren, en Uw heilstem horen,
Ja wonen in Uw huis.

Lezen: 12 artikelen des geloofs:

1. Ik geloof in God den Vader, den Almachtige, Schepper des Hemels en der aarde.
2. En in Jezus Christus, Zijn eniggeboren Zoon, onze Heere;
3. Die ontvangen is van den Heilige Geest, geboren uit de maagd Maria;
4. Die geleden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven en begraven, nedergedaald ter helle;
5. ten derden dagen wederom opgestaan van de doden;
6. opgevaren ten Hemel, zittende ter rechterhand Gods des almachtige Vaders;
7. vanwaar Hij komen zal om te oordelen de levenden en de doden.
8. Ik geloof in de Heilige Geest.
9. Ik geloof een heilige, algemene, Christelijke Kerk, de gemeenschap der heiligen;
10. vergeving der zonden;
11. wederopstanding des vleses;
12. en een eeuwig leven.

Lezen: Heidelbergse Catechismus, Zondag 43, vraag en antwoord 112:

Vraag 112 Wat wil het negende gebod?

Antw. Dat ik tegen niemand valse getuigenis geve, niemand zijn woorden verdraaie, geen achterklapper of lasteraar zij, niemand lichtelijk en onverhoord oordele of helpe veroordelen; maar allerlei liegen en bedriegen, als eigen werken des duivels, vermijde, tenzij dat ik den zwaren toorn Gods op mij laden wil; insgelijks, dat ik in het gericht en alle andere handelingen de waarheid liefhebbe, oprechtelijk spreke en belijde; ook mijns naasten eer en goed gerucht naar mijn vermogen voorsta en bevordere.

Gebed.

Zingen: Psalm 15:1, 2 en 3:

Vers 1

Wie zal verkeren, grote God,
In Uwe tent? Wien zult Gij kronen
Met zulk een onwaardeerbaar lot,
Dat hij, bij 't heuglijkst gunstgenot,
Uw heilig Sion moog' bewonen?

Vers 2

Die in zijn wandel zich oprecht
En wars betoont van valse streken;
Zijn aandacht aan Uw wetten hecht;

Zich op de deugd met ijver legt,
En waarheid met zijn hart blijft spreken.

Vers 3

Die met zijn tong niet achterklapt;
Geen kwaad doet aan zijn metgezellen;
Niet in het spoor van laster stapt;
Maar, zo men iemands eer vertrapt,
Dien smaad wil horen noch vertellen.

Na de prediking zingen wij Psalm 19 vers 7.

Geliefde gemeente, hebt u weleens wat over iemand verteld, tegen een ander? Ja, dat hebt u gedaan, daar is niemand vrij van. En wat hebt u toen verteld? Wat hebt u toen gezegd over die ander? Was het positief? Ja, dat is uw roeping. Of was het negatief? De Heere komt vanmiddag en Hij plaatst ons allemaal voor de spiegel van het negende gebod, ook mij. Als de Heere vanmiddag komt en Hij zegt: *'Gij zult geen valse getuigenis spreken tegen uw naaste'*, dan roept de alwetende God al die woorden in uw herinnering, in jouw herinnering, die u over iemand anders hebt uitgesproken. En dan ben ik benieuwd wat er vanmiddag van ons allemaal overblijft.

Wat zou het een wonder zijn, gemeente, als het mes van de Heilige Geest ons hart ging doorsnijden en wij met Jesaja op onze knieën terechtkomen en voelen dat we met al onze woorden en leugens voor de heiligheid van God niet kunnen bestaan. Dat u vanmiddag voor het eerst, of bij vernieuwing, echt gaat geloven dat u een mens bent van onreine lippen. Ook dit mogen we niet mooier maken dan het is. Om dan te mogen ervaren dat God raad weet met al die zonden tegen het negende gebod en dat de Heere zelfs onreine lippen wil verzoenen, zoals een kool van het heilige altaar genomen werd waarmee de lippen van Jesaja werden aangeraakt. Waarbij Jesaja het hoorde, bij God vandaan, op grond van het offer: *'Zie, deze heeft uw lippen aangeroerd; also is uw misdaad van u geweken, en uw zonde is verzoend'* (Jes. 6:7b). Dat daartoe de scherpe prediking over het negende gebod eens zou mogen dienen, dat zou een eeuwig wonder zijn.

We schrijven als thema boven de prediking: *Gij zult geen valse getuigenis spreken.*

Twee gedachten:

1. De onwaarheid die gesproken wordt door onreine lippen.
2. De waarheid die gesproken wordt door verzoende lippen.

1. De onwaarheid die gesproken wordt door onreine lippen

Gemeente, zoals u wellicht weet, bestaan er naast onze bekende belijdenisgeschriften ook nog andere belijdenisgeschriften die in kerken in andere landen worden gebruikt. Een daarvan is de Kleine Westminster Catechismus, die door de Puriteinen in het jaar 1647 is opgesteld. Wellicht kent u deze Catechismus. Als u die Catechismus openslaat, dan is de eerste vraag die daar gesteld wordt al een hele bijzondere, treffende vraag:

Wat is het hoogste doel van de mens? En dan mag de leerling antwoorden: Het hoogste doel van de mens is om God te verheerlijken en zich eeuwig in Hem te verheugen.

Hoort u dat, mensen, kinderen, jongeren, ouderen? Het hoge doel van uw schepping is dit: God te verheerlijken en zich eeuwig in Hem te verheugen. Ja, zo heeft de Heere God de mens geschapen in het paradijs. Daarom schiep de Heere God de mens zo, dat hij ook daadwerkelijk met bewustzijn van heel zijn bestaan God kon verheerlijken. Hij gaf de mens een ziel, een rechtvaardige, heilige ziel, die helemaal op de heerlijkheid van God gericht was. Maar de Heere gaf bij die ziel een lichaam. En met dat lichaam mocht de mens ook God verheerlijken. In dat lichaam gaf de Heere een verstand, een redelijk verstand waarmee u kunt denken. Maar de Heere deed nog meer. In verbinding met dat verstand waarmee u kunt denken, gaf de Heere lippen, een mond en een tong, om datgene wat in uw hoofd aan gedachten ontstaat, in woorden te kunnen uitdrukken. Om ook met woorden de Schepper te loven en te prijzen.

Is dat geen wonder? Maakt dat de schepping van de mens niet werkelijk iets heel bijzonders te midden van alle andere schepselen? Dat de mens met verstand, met vol bewustzijn, zijn gedachten kan omzetten in woorden om zo God de eer te geven? O, in het paradijs kon de mens volmaakt en zuiver zingen: Gij zijt mijn God, daarom zal ik U loven. O mijn God, ik zal U verhogen. Loof den HEERE, want Hij is goed, want Zijn goedertierenheid is tot in der eeuwigheid. Wat moeten die woorden schoon geklonken hebben daar in het paradijs. Hoe werd daar de grote Schepper aller dingen met mond en tong verheerlijkt, zonder enige dissonant die daar klonk. Want de Heere had de mens zo goed en naar Zijn evenbeeld geschapen, om enkel goed van God te kunnen spreken.

Maar niet alleen dat. De Heere heeft niet alleen die mond en die tong gegeven om goede woorden tot de Heere te spreken, tot eer van de Heere, maar Hij heeft die tong en die mond ook gegeven om goed over elkaar, met elkaar en tot elkaar te spreken. Om in verstaanbare woorden tegen elkaar uit te spreken, waaruit blijkt dat de een de ander mag eren, liefhebben en enkel een goed gerucht kan voortbrengen. Ook dat is bijzonder. In het paradijs was geen spraakverwarring zoals bij de toren van Babel. Wat de mens sprak werd helder verstaan. En in alles wat Adam en Eva tegen elkaar zeiden en met elkaar deelden, was hun hart vervuld met de eer van God.

Nee, wij vinden niet veel woorden die de mens gesproken heeft voor de zondeval. Van Eva niet één woord. En van Adam maar een paar woordjes, alleen deze woorden: *'Deze is ditmaal been van mijn benen, en vlees van mijn vlees; men zal haar Manninne heten, omdat zij uit den man genomen is'* (Gen. 2:23). En deze woorden van Adam, voordat hij in de zonde viel, was een soort lied waarin hij uitsprak hoe blij en verheugd hij was om uit de hand van de Heere een lieve vrouw te hebben ontvangen.

Ja, het zijn de enige woorden die wij weten vanuit de Schrift voor de zondeval. En wat waren die woorden uitgesproken tot eer van God en ook tot eer van Eva. Maar toen kwam die zondeval. En wat ging het er daar leugenachtig aan toe. Toen daar, jongens en meisjes, de duivel in de slang tot Eva kwam, was dat non-verbaal al een leugen. Want er kwam geen slang om Eva te verleiden, maar de duivel kwam en maakte misbruik van die slang. Hij verstopte zich in die slang en deed alsof de slang sprak, maar het was de duivel zelf. Ziet u, non-verbaal was het al een leugen. En toen de duivel ging spreken vanuit die slang, stapelde de ene leugen op de andere leugen. Want de zondeval is met de leugen begonnen. En hoe kan het ook anders, want de duivel is de vader der leugen.

En wat deed de mens? Die geloofde de leugen. Thomas Boston zegt in zijn bekende boek *De Viervoudige Staat*: 'Zij, dat is Adam en Eva, legden vals getuigenis af en logen tegen de Heere in tegenwoordigheid van engelen, duivelen en van elkaar. In feite beweerden zij dat zij hard behandeld werden en dat de hemel hun het geluk niet gunde. En daar zijn wij nou uit voortgekomen.

Waaruit blijkt nu dat wij een leugenachtig bestaan hebben, gemeente? Ik heb het in het gebed al voor de Heere met u beleden, dat wij van nature vol zitten met goddeloos ongeloof. Johannes heeft het in één van zijn zendbrieven geschreven, dat ongeloof niets anders is dan God voor een leugenaar houden. We durven wat, gemeente, we durven wat. En als u nou het ware geloof niet bezit, is dat nog uw staat. Dan kunt u het wel oppoetsen met wat uitwendige godsdienst, maar de Heere kijkt er dwars doorheen. En elke zondaar buiten Christus houdt God voor een leugenaar. Zo scherp is het.

Want dat goddeloze ongeloof, gemeente, vanmorgen heb ik het al aangestipt en ik ga het nog een keer herhalen. Hoe de Heere Jezus over ons mensen spreekt zoals we geboren zijn. Joh. 8 vers 44: *'Gij zijt uit den vader den duivel, en wilt de begeerten uws vaders doen. Die was een mensensmoorder van den beginne, en is in de waarheid niet staande gebleven; want geen waarheid is in hem. Wanneer hij de leugen spreekt, zo spreekt hij uit zijn eigen; want hij is een leugenaar en de vader derzelve leugen.'*

Gemeente, wat een ontdekking! Van wie bent u er één? Wie is uw vader? Uw vader, zegt de grote Profeet en Leraar de Heere Jezus, gemeente, uw vader is de duivel. En u bent er één van die vader. Zo worden wij geboren. Zo worden wij ontvangen. En daarom is er in ons hart dat liegen en bedriegen. Wij doen ten diepste wat de duivel doet. O, dat bedrieglijke hart. En een mens die naar de duivel luistert, een mens die het negende gebod overtreedt, zo staat er heel aangrijpend in dit antwoord, die laadt de zware toorn van God op zich. Wat zijn dan die zonden tegen het negende gebod? Wat zijn dan die zonden waardoor ik zo heel persoonlijk Gods toorn over me uitroep? Het eerste waar hier over gesproken wordt, is het vals getuigenis spreken.

Zo heeft de Heere God het op de berg Sinaï uitgesproken: *'Gij zult geen valse getuigenis spreken.'* Als u dat heel letterlijk vanuit het Hebreeuws gaat vertalen, dan mag u het ook zo zeggen: Gij zult uw naaste niet met een vals getuigenis beantwoorden. Met andere woorden, wanneer u iets hoort van een ander, hetzij een leugen, hetzij een negatieve waarheid, hetzij een twijfelachtig gerucht, hetzij een halve waarheid; reageer er niet op. Geef er geen antwoord op. Want het is juist de hoge roeping van een mens om de waarheid lief te hebben en oprecht te spreken en de eer en een goed gerucht van mijn naaste voor te staan en te bevorderen. *'Gij zult geen valse getuigenis spreken tegen uw naaste.'*

Wanneer hier gesproken wordt over vals getuigenis, dan is dat een juridisch begrip. Dat is dan ook de allereerste betekenis van dit negende gebod. Het is een begrip dat thuishoort in het rechtswezen. Daar waar het recht gehandhaafd moet worden, moet altijd de waarheid worden gesproken. Dat geldt de rechter, dat geldt de aangeklaagde, dat geldt de aanklagers en dat geldt de advocaat. Allen in die rechtszitting moeten te allen tijde de waarheid uitspreken. Want God is een God van recht. En wee die rechtszitting waar het recht struikelt op de straten en waar niet van de waarheid wordt getuigd. Dat is het eerste wat in dit gebod wordt bedoeld: geen vals getuigenis spreken.

Het tweede wat de leerling hier noemt, is het verdraaien van woorden. En die zonde ligt heel gemakkelijk op de tong. Het verdraaien van iets kan namelijk op twee manieren gebeuren. Het kan zijn dat u iets vertelt over een ander, waarbij u maar één woordje verandert en dan klopt het al niet meer. Dat is dus een leugen. Het kan zelfs ook non-verbaal gebeuren. Dat u wel zo letterlijk mogelijk een verhaal vertelt over iemand, maar dat u bij bepaalde woorden uw toon verandert, zodat het bij de ontvanger negatief overkomt. Maar hoe het ook zij, de Heere verbiedt het verdraaien van woorden.

We vinden een heel duidelijk voorbeeld in de Schrift. Wat heeft de Heere Jezus van Zichzelf gezegd, om in beeldspraak over Zijn lijden en sterven te spreken? *'Jezus antwoordde en zeide tot hen: Breekt dezen tempel, en in drie dagen zal Ik denzelven oprichten'* (Joh. 2:19). En toen Hij voor het Sanhedrin stond, wat bleek toen? Toen heeft het Sanhedrin deze woorden verdraaid. *'Maar ten laatste kwamen twee valse getuigen en zeiden: Deze heeft gezegd: Ik kan den tempel Gods afbreken en in drie dagen denzelven opbouwen'* (Matth. 26:61). Gemeente, hebt u weleens woorden verdraaid? Hebt u in uw verhaaltjes die u tegen anderen vertelde, uw toon weleens veranderd? Luister wat de Heere tot u zegt: *'Doe de verkeerdheid des monds van u weg, en doe de verdraaidheid der lippen verre van u'* (Spr. 4:24). De derde zonde die hier genoemd wordt, is achterklappen. Ja, jongens en meisjes, dat woord gebruiken wij niet meer in onze taal. Maar achterklappen betekent dat u de waarheid over iemand vertelt, ja dat wel, maar wel een negatieve waarheid. Dat noemen wij roddelen. In plaats van een goed gerucht, vertelt u een kwaad gerucht.

En dan gaat het bij een kwaad gerucht over een zonde van iemand. Kijk, u mag best tegen iemand vertellen dat er een ongeluk gebeurd is met iemand, of dat iemand ernstig ziek geworden is. Ja, dat zou u ook een kwaad gerucht kunnen noemen, maar dat mag u best vertellen uit meeleven, om de ander op te roepen: Bidt voor diegene die in een moeilijke omstandigheid gekomen is. Maar dat wordt hier niet bedoeld. Roddelen wil zeggen dat u zonden van anderen gaat doorvertellen.

En iemand die roddelt, die doet twee zonden. Die zet allereerst een ander, de naaste, negatief weg. Maar met dat u een ander negatief wegzet, streelt u uw eigengerechtigheid. Want heel vaak gebeurt het zo, dat als u over een ander roddelt, u zichzelf toch net ietsje beter voelt, want u bent zo niet. En wat zijn er al mensen beschadigd door roddelen! En weet u, als er geroddeld wordt, zijn er in veel gevallen ook twee zondaren. Want zowel de spreker als de ontvanger van roddelpraatjes staat schuldig.

Want een roddelaar vindt zo dikwijls een luisterend oor bij degene aan wie hij iets vertelt over een ander. Ik las het ergens zo: De spreker heeft de duivel op zijn tong, en de hoorder heeft de duivel in zijn oor. Zijn er in ons midden die nooit hebben geroddeld? Niemand. We hebben het allemaal wel een keer gedaan. En daarom staan we schuldig. En is roddelen het eigen werk van de duivel. Dus wie roddelt, doet als de duivel. En dan zegt de Heere: *'Die zijn naaste in het heimelijk achterklapt, dien zal Ik verdelgen; die hoog van ogen is, en trots van hart, dien zal Ik niet vermogen'* (Ps. 101:5).

Nog een zonde. Ja, het is wat met ons. We hebben er drie gehad. En dan nu: Lasteren. Ja, lasteren is nauw verbonden met roddelen, maar eigenlijk is het nog erger. Waar roddelen al niet mag, zoals ik net heb uitgelegd. Roddelen betekent dat u iets negatiefs vertelt aan een ander, wat wel op waarheid berust. Nou, al berust het op waarheid, dan moet u het nog niet vertellen. Maar bij lasteren is het net anders, dan gaat het over onwaarheid. Wie lastert, die praat over een ander en die vertelt iets over een ander, wat helemaal niet waar is. Dan gaat het dubbel op.

Stelt u zich eens een ogenblik voor Gods aangezicht deze middag. Ik kan niet in uw hart kijken, maar is er ooit een moment in uw leven geweest dat u een leugen over iemand anders vertelde en dat u iets doorvertelde van iemand wat totaal niet waar was? Over uw man misschien, of over uw vrouw, over uw kind, over uw ouders, over een gemeentelid, een klasgenoot, een leerling, een collega, een ambtsdrager? Hoor eens wat de Heere zegt: *'Alle bitterheid, en toornigheid, en gramschap, en geroep, en lastering zij van u geweerd, met alle boosheid'* (Ef. 4:31). Dat zegt de Heere, want lasteren is zonde. Dan gaat de leerling verder in Zondag 43 en spreekt over het lichtelijk en onverhoord oordelen, of helpen oordelen. Weet u wanneer dat gebeurt? U hoort een gerucht en u weet niet precies wat er allemaal aan de hand is, en toch komt er een moment dat u in gesprek bent met iemand.

En het gerucht komt in de herinnering, en u gaat dat gerucht vertellen. Maar om het een compleet verhaal te maken, moet u er wel wat bij verzinnen, want ja, u weet niet alles. Of u gaat een oordeel uitspreken, zonder dat u iemand goed gehoord hebt. Ja, u hebt een gerucht gehoord, en u hebt weleens dit gehoord en dat gehoord. Dat kan ook op geestelijk vlak, en u hebt gelijk uw oordeel klaar. En misschien wel uw veroordeling. Ja, nou heb ik toch gehoord, joh en ja, dat kan toch niet! Maar wat zegt de Heere? *'En oordeelt niet, en gij zult niet geoordeeld worden; verdoemt niet, en gij zult niet verdoemd worden; laat los, en gij zult losgelaten worden'* (Luk. 6:37). Ga nooit halve waarheden doorvertellen. Ga nooit geruchten doorvertellen waarvan u misschien tachtig procent niet weet, want u laadt de toorn Gods over u.

Tenslotte noemt de leerling allerlei liegen en bedriegen als eigen werken van de duivel. Dus naast de genoemde zonden, zo wil de onderwijzer zeggen, zijn er nog veel meer zonden die een mens kan bedrijven tegen het negende gebod. O, Paulus is erachter gekomen, en hij zal het wellicht met een verbroken en verslagen hart opgeschreven hebben. Misschien liepen de tranen wel over zijn wangen, want hij was geen onbekende van het ontdekkende werk van de Heilige Geest. Toen hij schreef in Romeinen 3: *'Hun keel is een geopend graf; met hun tongen plegen zij bedrog; slangenvenijn is onder hun lippen; welker mond vol is van vervloeking en bitterheid'* (Rom. 3:13,14).

Dat zijn allemaal eigen werken des duivels. En Paulus is erachter gekomen op de school van vrije genade, dat hij niet vrij was van deze zonden. Lees Romeinen 7 maar, de strijd tussen geest en vlees. En hij is er ook achter gekomen: dit profiel geldt ook van mij van nature. O, gemeente, we hebben allemaal gezondigd tegen het negende gebod. En de Heere plaatst ons deze middag voor de spiegel van Zijn heilige wet als de grote Rechter van hemel en aarde. Hij laat weten hoe vreselijk de zonde is, ook de zonde tegen het negende gebod. Er wordt gesproken: Tenzij dat ik de zware toorn op mij laden wil. Als wij niet breken met deze zonde, als we voortgaan in deze zonde, dan ligt de toorn Gods over ons.

O, het is net alsof hier die onderwijzer een mens voor de keuze stelt: Tenzij ik de zware toorn van God op mij laden wil. Of wij leggen deze zonde af en wij breken met de zonde van leugen en bedrog in al zijn diepte en al zijn breedte, om zo de toorn Gods te ontlopen, of wij houden vast aan de zonde en laden de toorn Gods op ons. Gemeente, dominee, hoeveel toorn hebben wij al op ons geladen? Zal ik het u zeggen, namens mijn Zender? Heel veel.

En wat zal het vreselijk zijn om te vallen in de handen van een toornend God. Wat is Gods toorn? God is zo waarachtig, God is zo heilig, God is zo rechtvaardig. Hij is zo diep gekrenkt in Zijn Wezen vanwege onze gruwelijke zonde, dat Hij de mens moet straffen met de dood. En voor Gods aangezicht is een gedenkboek. En niet één zonde tegen het negende gebod is Hem onbekend.

O gemeente, dat u deze middag eens een ogenblik een indruk zou hebben hoe het moet zijn om onverzoend voor God te moeten verschijnen en Hij u in Zijn toorn moet wegzenden. Dat u daar staat met alle zonden, ook tegen het negende gebod en u heel uw leven niets anders gedaan hebt dan die toorn op u geladen. En dan lees ik in Openbaring 22 vers 15: *'Maar buiten zullen zijn een iegelijk, die de leugen liefheeft en doet.'* Waar is dat? Wat is dat buiten? Gemeente, dat is buiten de hemel. Dat is in de buitenste duisternis, waar weinig zal zijn en knersing der tanden.

Weet u hoe vreselijk het daar is? Zo riep die rijke man het uit in die buitenste duisternis: *'Vader Abraham, ontferm U mijner, en zend Lazarus, dat hij het uiterste van zijn vinger in het water doe, en verkoele mijn tong, want ik lijd smarten in deze vlam'* (Luk. 16:24). Wie zou niet vrezen, die nog onbekeerd is? Wie zou niet sidderen, die nog buiten Christus is? O, dat u vanmiddag met Jesaja het zou uitroepen: *'Wee mij, want ik verga, terwijl ik een man, een vrouw van onreine lippen ben, en ik woon te midden van een volk, dat onrein van lippen is; want mijn ogen hebben den Koning, den HEERE der heirscharen, gezien'* (Jes. 6:5).

O, gemeente, dan is het omkomen. Maar kijk nu eens naar Jesaja, die daar lag voor Gods Aangezicht als een man van onreine lippen. Hij kwam niet om, want daar kwam die seraf en roerde met een kool van het altaar zijn onreine lippen aan, en hij hoorde het: *Zie, deze heeft uw lippen aangeroerd; also is uw misdaad van u geweken, en uw zonde is verzoend* (Jes. 6:7b). En dat is nou de enige weg, gemeente, werkelijk de enige weg om van die toorn Gods verlost te worden en vergeving te ontvangen, ook van de zonde tegen het negende gebod. Maar ook de enige weg om in beginsel gehoorzaam te mogen worden aan dit gebod. En dat gaan we in onze tweede gedachte overdenken.

2. De waarheid die gesproken wordt door verzoende lippen.

Jesaja werd aangeraakt. Zijn onreine lippen werden aangeraakt, en daarom kwam hij niet om onder Gods toorn, want zijn lippen werden aangeraakt met een kool van het altaar, zodat hij zag in dat hemelse heiligdom, dat brandofferaltaar, dat sprak van Christus en Zijn offer. En dan schrijft Paulus: *'Wij hebben een altaar'* (Hebr. 13:10a). En dan schrijven onze kanttekenaren: Dat is Christus, het geestelijke altaar, waarop Hij Zichzelf geofferd heeft. Dat is het kruis op Golgotha, gemeente. En daar kwam de lijdensweg van Christus tot een ongekend dieptepunt, hoewel Hij de ganse tijd van Zijn leven heeft geleden.

Ik ga u vanmiddag een bepaald aspect van het lijden van Christus prediken. Waar heeft de Heere Jezus onder andere zwaar onder geleden? Aan de vele leugens en het bedrog die over Hem werden uitgesproken. Wat hebben de mensen Christus niet aangedaan toen Hij rondwandelde op de aarde met de zonden tegen het negende gebod? Hij werd uitgescholden, jongens en meisjes, als een vraat en een wijnzuiper. We zouden tegenwoordig zeggen: als een vreetzak.

Dat zeiden ze tegen de Heere Jezus, terwijl Hij in onuitsprekelijke zondaars-liefde een Vriend wilde zijn van tollenaars en zondaren en Zich niet geschaamd heeft met zulke mensen aan één tafel te zitten. En toen Hij eens een man heeft genezen die van de duivel bezeten was, zodanig bezeten dat hij zelfs blind was, hij kon niet horen, hij kon niet spreken, maar de Heere Jezus, als de almachtige Heelmeester, heeft deze man genezen. En wat zeiden de Farizeeën? *'Deze werpt de duivelen niet uit dan door Beëlzebul, den overste der duivelen'* (Matth. 12:24b). Zij zagen dit genezingswonder als een wonder van de duivel.

En toen de Heere Jezus voor het Sanhedrin stond om tot de dood veroordeeld te worden, en Hij in alle waarheid zei dat Hij de Zoon van de levende God was, wat zei Kajafas er toen van? *'Hij heeft God gelasterd. Wat hebben wij nog voor getuigen van node? Zie, nu hebt gij Zijn Godslastering gehoord'* (Matth. 26:65b). Dat was allemaal lijden voor de Heere Jezus Christus. En weet u wie daarachter zat? De duivel, de vader der leugenen. En indirect schoot hij zijn pijlen af op de Heere Jezus, maar hij deed het ook direct.

Want wat heeft de duivel een keer gedaan? Hij heeft de Heere Jezus verzocht in de woestijn, toen Hij daar veertig dagen en veertig nachten was. En weet u op welke wijze de duivel de Heere Jezus heeft verzocht? Dat deed hij met leugen en bedrog. Want jullie weten wel, jongens en meisjes, dat de duivel de Heere Jezus meenam naar een hele hoge berg. En toen de Heere Jezus op die grote berg stond, zei de duivel tegen Hem: Kijk eens om U heen. Kijk al die koninkrijken eens. Die zal ik U geven.

Geven? Maar van wie zijn al die koninkrijken dan? Van wie is heel die wereld dan? Nou, zegt de duivel: Van mij en niet van U, Heere Jezus. Maar ik zal ze U geven. O ja, in zekere zin kon de duivel zeggen dat de mens hem toegefallen was en dat hij de mens in zijn macht had. Maar dat betekent niet dat alles van hem was. Alles bleef het wettig eigendom van de Vader en alles bleef het wettig eigendom van de Heere Jezus Christus. Dus het is een leugen van de duivel om te zeggen: Alles is van mij en ik zal het U geven.

En heel bijzonder geldt dat van het Koninkrijk Gods. Dat is de schare die niemand kan tellen, voor wie Christus de dood in zal gaan, voor wie Hij de schuld zal betalen. Dat is Zijn bruidskerk, die Hij van Zijn Vader gekregen heeft van eeuwigheid. Maar die zo diep gevallen is in de zonde en die ook onder de heerschappij van die leugenaar gekomen is. Ja, die bruidskerk die zich weliswaar uit de gemeenschap met God gezondigd heeft, maar vanuit de eeuwigheid gezien nooit uit het Vaderhart van God gevallen is. En daarom ook niet uit het hart van de Bruidegom. Maar toch lagen ze verloren in schuld. En God stapt niet over de zonden heen, dus die zonden moesten betaald worden. De straf moest gedragen worden en Christus zou dat doen. Dat zou Hem Zijn leven kosten, dat zou Zijn bloed kosten. Er lag een zware weg van lijden en sterven voor Hem, want Hij zou door lijden tot heerlijkheid ingaan en door de kruisdood Zijn kerk verlossen. En de duivel wist dat.

Want de duivel heeft ook wel gehoord wat Johannes de Doper bij de oever van de Jordaan predikte: *'Zie, het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt'* (Joh. 1:29b). Dus de duivel wist wel welke weg Jezus zou moeten gaan. Maar hij gaat het tegenhouden. Al deze dingen zal ik U geven. Al die koninkrijken zal ik U geven. Ja, ik zal ook diegenen geven aan U, die U Uw bruidskerk noemt. Maar niet door een kruisdood, maar door één knieval. Als U één keer voor mij knielt, Jezus, dan krijg u alles van mij.

Vergist u zich niet, gemeente. De Heere Jezus is ons mensen in alle dingen gelijk geworden, uitgenomen de zonde. Hij was als mens in Zichzelf ook zwak. Nee, niet zondig, wel zwak. En Hij had veertig dagen en nachten niet gegeten en niet gedronken. Voelt u enigszins aan welk een zware aanval dit van de duivel was op de Zoon des mensen? Zal Christus staande blijven? Ja, Hij is staande gebleven. Het kon ook niet anders. En dat is een wonder van genade voor een mensenkind dat de val in Adam heeft leren toe-eigenen en moet belijden: Ik bleef niet staande. Ik ben gevallen voor de vader der leugen. Maar Gij zijt staande gebleven, o Heere Jezus Christus. Nee, niet door een knieval voor de vader der leugen, maar door de weg van de kruisdood zal Christus Zijn kerk verlossen en zal Christus betalen voor de schuld, ook de gemaakte schuld vanwege de zonde tegen het negende gebod.

Maar o, welk een smartelijke weg is dat voor de Heere Jezus geweest, gemeente. Een weg waarin leugen en bedrog hoogtij vierden. Hoe struikelde het recht niet op de straten? Hoe onrechtvaardig werd Hij veroordeeld door Pilatus tot die smartelijke dood des kruises? Op basis van valse getuigen werd Hij overgegeven tot de dood. Hij werd zelfs veroordeeld voor de waarheid: Ik ben Christus, de Zoon van God. Gemeente, is het u weleens tot een wonder geworden? Heeft het u weleens verbroken hoe de Borg Zich gedroeg onder al die leugens en al dat bedrog dat op Hem aankwam? Weet u wat ik in de Schrift lees? Doch Jezus zweeg stil. Waarom zweeg de Heere Jezus?

Hebt u het mogen leren op de school van vrije genade? Hij zweeg in Zijn liefde. Het is net alsof ik Hem in dat zwijgen toch hoor spreken. En hoor ik Hem zeggen tegen zo'n schuldenaar die de toorn Gods op zich geladen heeft, ook vanwege deze zonde: Ik ben gekomen om Mijn leven te stellen voor Mijn bedrieglijke schapen. Ik ben gekomen om te lijden. Ik ben gekomen om Mijzelf over te geven onder de zware toorn van God. Want Mijn Vader heeft Mij tot zonde gemaakt.

Hoewel al die lasteringen en al die valse beschuldigingen niet waar zijn, neem Ik ze nochtans op Mij en laat alle ongerechtigheden van Mijn Kerk op Mij laden en toerekenen door Mijn Vader. Doch zweeg Jezus stil. Wat een lieve Zaligmaker, gemeente. Wat een lieve Borg. Wat een onuitsprekelijke zondaarsliefde. Vader, Ik aanvaard Mijn kerk, maar ook alle leugens van Mijn kerk. Ik aanvaard het goddeloze luisteren van Adam en Eva naar de duivel.

Ik aanvaard de leugens van Abram en Izaäk, die zeiden dat hun vrouwen hun zusters waren. Geef Mij de schuld maar van Jakob, die met leugen en bedrog de eerstgeboortezegen heeft verkregen. Vader, geef Mij die leugen en bedrog maar van Simon Petrus. Geef Mij al die roddelpraatjes maar. Geef Mij al die lasteringen maar van Mijn Kerk. Leg al die verdraaide woorden van Mijn kinderen maar op Mij, o Vader. Al die bedriegerijen, al dat bedrog als werken van de duivel.

En de Vader heeft ze op Hem gelegd en Hij aanvaardde het als Borg voor Zijn leugenachtig volk. En dat bracht de Heere Jezus Christus onder de vloek van de wet. Hij van Wie Jesaja getuigd heeft: Geen bedrog is in Zijn mond geweest. Hij Die van Zichzelf getuigen kon dat Hij God is en geen man die liegen zou. Gemeente, Hij heeft plaatsvervangend de zware toorn van God op Zich willen laden.

Kunt u het nog begrijpen welk een Zaligmaker de Heere Jezus is? Die in plaats van een mensenkind dat de toorn Gods op zich geladen heeft, boog onder de toorn Gods en daar kroop in de hof van Gethsémané, terwijl het bloed naar buiten werd geperst en Hij beangst werd en zeer bedroefd. O, die toorn, die toorn van God over de zonde, de zonde die Zijn Kerk gedaan heeft en de zonde die Zijn Kerk nog zou doen. Moet u het zich een ogenblik voorstellen, gemeente, toen Hij daar kroop als een worm en geen man. Hij voelde de toorn Gods over de zonde drukken en voelde ook al de toorn Gods over de verloochening van Petrus die nog plaats moest vinden.

Als u dat eens een ogenblik bedenkt, zou u toch nooit meer durven zondigen? Ziet u wel dat de zonden na ontvangen genade steeds smartelijker worden? Hij droeg de zware toorn die ik op mij geladen heb vanwege al dat gepraat over een ander, dat leugenachtig bestaan en dat goddeloze ongehoof. Maar juist omdat Christus zo wilde buigen onder Gods toorn, is er vergeving, altijd bij God geweest, vanwege dat dierbare offer van Christus. Want dat bloed heeft gevloeid en daarmee betaalde Hij de schuld en de straf heeft Hij gedragen voor Zijn Kerk.

Ja, het is nog rijker. Net als met de andere geboden heeft Hij niet alleen de zonde weggedragen, maar is Hij ook die grote Wetsvervuller. Hij kon zeggen: Ik ben de Waarheid. En hoe waar is dat? Hoe oprecht was Hij altijd in Zijn spreken, in Zijn belijdenissen? Hij heeft de goede belijdenis uitgesproken, zo staat er in de Schriften, voor Pontius Pilatus. Hij was echt de Christus, de Zoon van de levende God. En hoe was Hij er niet op uit om volmaakt de eer en een goed gerucht van Zijn naasten voort te brengen? O jawel, Hij ontdekte mensen wel eerlijk en oprecht aan hun zonden en Hij was ook heel scherp, maar nooit stelde Hij iemand in een kwaad daglicht. Sterker nog, Hij nam het altijd op voor Zijn volk. Denk maar eens aan Maria, die zo vervuld was met liefde toen zij steeds meer zicht kreeg op het offer van Christus, toen ze die dure nardus over de Heere Jezus heeft uitgegoten en de discipelen het haar zelfs kwalijk namen.

Wat sprak de Heere Jezus toen? Waarom doet gij deze vrouw moeite aan? Zij heeft een goed werk aan Mij verricht. Ziet u wel, Hij nam het altijd op voor en altijd sprak Hij een goed gerucht over Zijn Kerk. En wil Zijn Kerk dat nu ook gaan beoefenen, zo openbaar komen ook in het stuk van de dankbaarheid, dan kan het niet anders of daar moet die geloofsband met Christus komen. Dan denk ik weer even aan Jesaja. Zijn lippen werden aangeraakt met een kool van dat altaar en daardoor werden zijn zonden verzoend, maar daarin werd ook de band met Christus, het Altaar, gelegd, zodat hij Christus' beeld ging vertonen. Dus wie door Christus wordt aangeraakt en door Zijn Geest wordt geleid, die wordt gelijkvormig gemaakt aan de Heere Jezus Christus. En dan gaat Christus Zichzelf zien in Zijn Kerk.

En als Christus Zichzelf ziet in Zijn kerk, weet u wat Hij dan van Zijn Kerk zegt? Waarlijk, een Israëliet, in welken geen bedrog is. Dat is een weldaad. Wat zou Nathanaël nu gezegd hebben toen hij dat van de Heere Jezus over hem hoorde zeggen? Ach, zou Nathanaël niet gezegd hebben: Nee, Heere Jezus, U vergist Zich. Hoe kunt U van mij nou zeggen dat ik een mens ben zonder bedrog? U weet toch wel wat er hier vanbinnen leeft, Heere? U hebt toch ook gezien dat ik gezondigd heb tegen het negende gebod en dat ik nog niet aan die zonde gestorven ben? Hoe kunt U dan zeggen: Waarlijk, een Israëliet, in welken geen bedrog is?

Ja, toch zegt de Heere Jezus het, want Hij ziet Zijn eigen werk in het hart en leven van Zijn Kerk. En hoe kunt u weten dat het toch waar is wat Christus zegt, al hebt u misschien allemaal tegenwerpingen zoals wellicht Nathanaël? Toch kunt u het weten. Hoe dan? Omdat er op de bodem van uw hart die hartelijke begeerte is om altijd in de waarheid te wandelen. En daarom kun u het in de binnenkamer oprecht zeggen: Heere, U weet alle dingen. U weet dat ik niet meer liegen wil. U weet dat ik niet bedriegen wil. U weet ook dat ik niet iets negatiefs over mijn naaste wil zeggen, maar door mijn vlees gebeurt het.

Maar op de bodem van mijn hart, Heere, weet U dat ik het niet wil. O, leer mij dan te sterven aan die zonde en leer mij in Uw waarheid te wandelen en ijverig Uw wet te betrachten. Zet een wacht voor mijn lippen, Heere, dat ik niets anders zal doen dan een goed gerucht voortbrengen van een ander. Omdat U, Heere, en dat mag ik door genade weten, voor het Aangezicht van Uw Vader, ondanks mijn zondig bestaan, op grond van Uw bloed, een goed gerucht voor Uw Vader uitspreekt, omdat U weet dat Uw Vader Uw Kerk aanziet in Uzelf.

Gemeente, zo werden wij geplaatst voor de spiegel van het negende gebod. Ik zou u een wijze les mee willen geven van eeuwen geleden. Misschien kent u die les van de bekende Griekse filosoof Socrates, die leefde, jongens en meisjes, in de vierde eeuw voor Christus, een hele wijze man. Op een dag kreeg Socrates bezoek. Er kwam iemand bij hem binnen en die zei: *Socrates, ik wil u wat vertellen over die vriend...* En verder kon hij niet, want Socrates onderbrak hem.

En Socrates zei: Zeg, wat u mij nu wilt vertellen, die boodschap over die vriend van mij, is die door de drie zeven gegaan? De drie zeven vroeg die man? Ja, zei Socrates, de eerste zeef is de waarheid. Weet u zeker dat het waar is wat u over mijn vriend wilt vertellen? Toen kleurde die man en zei: Ja, dat weet ik niet, maar ze zeggen dat... Ho, wacht even, zei Socrates, de tweede zeef, die hebt u dan toch zeker wel gebruikt? Is het iets goeds wat u mij over mijn vriend wilt vertellen? Toen aarzelde die man en zei: Goed? Nou nee, nee, integendeel. Socrates keek bedenkelijk en vervolgde: Hebt u dan de derde zeef gebruikt? Is het noodzakelijk dat ik dit weet over die vriend van mij? Maar ook dat was niet het geval. En toen eindigde Socrates het gesprek en zei: Als u mij iets wilt vertellen wat niet waar is, wat niet goed is en niet noodzakelijk is, wil ik het niet weten. En toen liep Socrates weg.

Gemeente, als u de drang in u op voelt komen om iets over een ander te vertellen, denk dan aan deze drie zeven: is het waar, is het goed, is het noodzakelijk? Of ga met dit verhaal eerst eens op uw knieën en zeg: *Heere, ik heb dit en dit gehoord over die persoon en ik voel in mijzelf een begeerte om het te vertellen aan een ander. Vindt U het goed dat ik dat doe?* Dan weet u al wat u gaat voelen vanbinnen: dan is het niet goed. Daarom, smee om te sterven aan negatieve woorden over een ander, aan liegen en bedriegen, en smee: Heere, geef toch dat ik te allen tijde de waarheid mag spreken en over een ander een goed gerucht mag verkondigen. Ja, laat U mijn tong en mond, en 's harten diepste grond, toch welbehaaglijk wezen. Amen.

Zingen: Psalm 19:7:

Weerhoud, o Heer', Uw knecht,
Dat hij zijn hart niet hecht
Aan dwaze hovaardij;
Heerst die in mij niet meer,
Dan leef ik tot Uw eer, Van grote zonden vrij.
Laat U mijn tong en mond,
En 's harten diepsten grond
Toch welbehaaglijk wezen,
O HEER', Die mij verblijdt,
Mijn rots en Losser zijt,
Dan heb ik niets te vrezen.

Dankgebed.

Zingen: Psalm 119:52:

Hoe zoet zijn mij Uw redenen geweest!
Geen honig kon 't gehemelt' beter smaken;
Alleen door Uw bevelen krijgt mijn geest
Verstand van God en Goddelijke zaken;
Dies heb ik al de leugenpaân gevreesd,
En zal bedrog en slinkse wegen wraken.

Zegenbede.